

Jugoslavija

Na pismeno naročbo brez
polijanje denarja se ne
moremo enkrat.

Karoliški naj polijajo
naročnine
KUP po nakazilu. —

Oglasi se računajo po po-
stavljenem prostoru in si-
ter 1. leta visok ter 45 mm
brez prostor na enkrat
40 viz., za večkrat popust.

Oglašanje je na Glavni trgi števil. 19. Telefon
števil. 946. — Oglašanje je na Marijskem trgu
števil. 9. — Telefon števil. 81.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Varnostna glava inšerator 1. dr. so naj pri-
šli na odpravo kopirnica ali znanaka. — Dopolni
naj se iznajdejo. — Recepti se ne vračajo.

Reakcionarna vlada na vidiku.

Da konča razjedajočo krizo, ki duši ves državni organizem ravno v času, ko bi rabili mobilizacijo vseh narodnih sil, da odbijemo zadnji in najnevarnejši italijanski napad, je stavil regent parlamentarnim strankam ultimatum, v katerem je energično zahteval, naj sestavijo novo vlado tekom štiriindvajsetih ur. Dr. Pavlovič je sklical zato takoj sejo stranknih načelnikov, na kateri so izjavili zastopniki Demokratskega kluba, da so brez nadaljnjih zahtev pripravljeni vstopiti v vsako vlado, ki bi se sestavila pod nevtralnimi vodstvom, najboljši pod vodstvom člana ene izmed malih srbskih strank. Zastopniki dosedanjih opozicijskih skupin dr. Laginja, dr. Korošec in Protič pa so izjavili, da njihovi klubi v tako nevtralno vlado ne vstopijo, ampak da zahtevajo, naj poveri sestavo vlade Protiču. Za slučaj, da demokratski in socialisti v Protičev kabinet ne bi vstopili, so pripravili sestaviti vlado brez njih. To se bo moralo tudi zgoditi, ker ni misliti, da bi hoteli demokratski po vsem, kar se je zgodilo, še sodelovati v vladi pod Protičevim vodstvom. Taki hip je morda regent že poveril Protiču s sestavo nove vlade. Uradnega obvestila o tem še ni, računati pa je treba resno z možnostjo radikalno—klerikalno—starčevčanske vlade.

Da bo ta vlada samo začasna in najbrž prav kratka, je jasno že vnaprej. Saj ne veže vse tri skupine prav nikak enoten ali vsaj soroden program. Edini skupni točki sta: sovrastvo do napredno-demokratskega—socialističnega bloka in pa želja po ekskluzivni moči in oblasti. Ta negativna skupnost zdaleka ne zadostuje za trajno kooperacijo, zlasti pa ne nudi nikake podlage za uspešno državotvorno delo. V kulturnem oziru nimajo vse tri stranke nobenih skupnih momentov. Radikalna stranka je pač konservativna, ima pa v svojih vrstah vse atonije: od polinteligentnega popa do brezkonfesionalnega kozmopolita; v starčevčanskem Narodnem klubu sedi poleg katoliškega župnika nekdanji vodja Svobodne misli; le naši klerikalci so vsaj na zunanji enotni. Kulturnih vprašanj nova koalicija ne bo reševala. Jednako je z gospodarskim in političnim programom, v kolikor ga sploh imajo.

Prav težavno bo stališče nove vlade v parlamentu. Pridružili se ji bodo sicer Črnogorci, ki podpirajo vsako vlado, in manjši srbski klubi, posebno skupini dr. Trifkovića in dr. Ribaraca, a še vsejedno je vprašanje, če bo imela vlada večino. Prav gotovo pa je, da ne bo imela zadostnega števila za quorum. Parlamentarna kriza se bo vlekla še naprej. Ni izključeno, da bodo vstali v vrstah vladnih pristašev zagovorniki nasilja in absolutizma, upamo pa v interesu naše države, da se odgovorni voditelji ne bodo spuščali v take pustolovščine.

Klaverno vlogo igra dr. Korošec s svojim klubom. Dosedaj je vedno izjavljal, da odklanja udeležbo v vsaki vladi, ki bi slonela le na nekaterih

strankah, ampak da vstopi samo v koncentracijski kabinet. Sedaj pa je svoje »principe« popolnoma zatajil in je pripravljen stopiti v kooperacijo z dvema skrajno separatističnima strankama. Jasno je, da so bile njegove lepe izjave le farza in oni redki idealisti, ki so še verjeli v dobro voljo naših klerikalcev, bodo pač spregledali in uvideli, da je cilj, ki določa njihovo taktiko, samo želja, dobiti Slovenijo v svoje roke. Kako bodo vladali Šusterčijanci na Hrvaškem — dr. Laginja je že izjavil, da hočejo radikalci ustreči vsem njihovim zahtevam — in kako gospodarili radikalci še naprej v izmzgani Srbiji, jim je malo mar.

Za državo pomenja nova vlada novo krizo. Jasno je, da zastopniki Velike Srbije in propagatorji Velike Hrvatske ne bodo mogli ustvarjati podlage za močno enotno Jugoslavijo. Mirno in z lahkim srcem bi čakali bankrota te politike, če bi ne bilo Reke, Dalmacije in Istre, če bi ne bilo italijanske invazije na Notranjskem in Goriškem. A še vseeno imamo tako trdno vero v moč države, da smo prepričani, da bo poleg zunanje prenesla še to notranjo preskušnjo. Zato pričakujemo brez nervoznosti poročila o regentovi odločitvi.

Italija v škripcih.

Wilson zahteva izpraznitev Reke.

Rim, 28. sept. V zadnji noči na vlado zahteva Wilson izpraznitev Reke. Javnost je radi te vesti razburjena. Sodi se, da bo vlada morala demistionirati.

Vlada si ne ve pomoči.

Rim, 28. sept. Vlada se nahaja v veliki krizi, ker se po celi Italiji širi gibanje dveh strank: d'Annunzijevih pristašev, ki zahtevajo brezpogojno aneksijo Reke, in socialistov, ki odločno pobijajo militaristične in imperijalistične načrte. Zahtevali so, naj se razpišejo takoj nove volitve v parlament. Vladni krogi pa pravijo, da bi postale nove volitve pod geslom »Reka«, nevarnost za državo. Radi obupnega položaja, v katerem si vlada ne ve več pomoči, je Bissolati predlagal odgoditev volitev.

Lugano, 27. sept. Kronske svet je hotel predlagati aneksijo Reke, čeprav noče Wilson priznati italijanske suverenitete nad mestom. Ker pa je obstojala bojazen, da bo v tem slučaju Amerika blokirala Italijo, so si udeleženci kronskega sveta premislili in niso sklenili glede Reke ničesar definitivnega.

Italijani se boje našega napada.

Ldu Split, 27. sept. Ddu Reški dopisnik piše »Ideji Nazionale«, da je minula nevarnost blokade, ki jo je d'Annunziju pripravjal Niti, pristavlja pa, da se je pojavila nova nevarnost. Dopisnik pravi, da sedaj ne dela več skrbi ententa, da pa dajejo dosti brige Jugoslovani. Dalje trdi, da se opaža kretanje jugoslovanskih čet proti Logatcu in proti Reki, in pripisuje posebno važnost kretanju proti Reki; pravi da akcija ali udarec s strani Jugoslovancov ni toliko verjeten, kolikor mogoč, toda pri vsem tem mora vsa ljudstvo zateklo k orožju. To je bila divna narodna vojna, polna lepote

goslovanski udarec, bi moglo biti to dejstvo, ki ga danes še ne vidimo, ki ga pa čutimo kot potrebnega za rešitev reškega vprašanja, ker je gotovo, da bi se isel dan Badoglio in d'Annunzio, Italija in Reka našli na istem potu.

D'Annunzio poslal spomenico kralju.

Ldu. Berlin, 28. sept. »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Rima: D'Annunzio je poslal kralju direktno spomenico, v kateri mu poroča o položaju na Reki in ga roti, naj ne izda italijanskih pravic do Reke. D'Annunzio se je pridružila zopet nadaljna skupina letal.

Reško vprašanje bo rešeno v militarističnem smislu?

Ldu. Lugano, 28. sept. Socialistični poslanec Modigliani je vprašal ministrskega predsednika Nittija, zakaj je bila ustavljena demobilizacija. »Avanti« pojasnjuje vprašanje s tem, da so vojaške oblasti zbrale številne čete, da nastopijo proti Jugoslovonom, ako bi se protivili priklonjenju Reke k Italiji. Treba je torej hitro odgovoriti, da se bo mogla italijanska politika o tem izjaviti.

„Daily Herald“ o notranjem položaju Italije.

Ldu. Curih, 27. sept. »Daily Herald« razpravlja o notranjem položaju Italije in misli, da bodo spričo sedanjega razporeda pri novih volitvah, ki bodo prejkone 23. novembra, dobili soc. demokrati večino. V tem primeru bi prišla socialistična vlada na krmilo in Turatti bi postal min. predsednik.

Italijan o koroškem plebiscitu.

Interesanten prispevek k študiju o objektivnosti italijanske publicistike najdemo v »Corrieru della Sera« od 25. t. m. »Corrier« celovški dopisnik Filip Sacchi popisuje namreč v tej številki koroške razmere. Z genljivo ljubeznijo riše najprej »deželo zdravega plemena in robustnih tradicij, pitoroski pokrajinski duh, ki veže iz njih«, in vse druge lepe in dobre strani koroškega ljudstva, s katerim mora v bodoče Italija živeti v trajno prijateljskem razmerju. »Italija«, pravi, »se bo morala s tem narodom združiti v enoten blok zgodovine in običajev.«

Do tukaj uvod za poklon čitateljem in za oddolžitve, ki jo od vsakega »plemenitega« Italijana zahteva stara latinska kultura. Od tu dalje pa loč po Jugoslovanih, seveda! »Jugoslovani so prišli, zavzeli so Pliberk in Borovlje, in imenu po lepoti silčno Rožno dolino. 14. novembra so korakali proti Celovcu.« Sledi popis bojov in prask, in razadnje poročilo o tedaj sklenjenemu premirju.

»To premirje pa je sredi malih prask trajalo le do aprila. 29. aprila ponoči so Jugoslovani podvzeli cenzivo na celi črti. Topot je cenzivo vodil Meister (ne Maister), bivši polkovnik Meister, ki je le slučajno postal general in Korošec. Zopet se je ljudstvo zateklo k orožju. To je bila divna narodna vojna, polna lepote

izza leta 1848., polna romantike osvobodilnih vojn. Slovani so se borili z Nemci ramo ob ramo, in žene in otroci so hodili za možmi, noseč za njimi streljivo in hrano. Duša podjetja je bil polkovnik Hülger, krasen tip galantnega človeka in vojaka, ki je izšel iz starih koroških regimentov, ki so bili na naši fronti najbolj kavalirski. 6. maja so se krvavo pobili Meistrovi Jugoslovani v neredu umaknili.

Tedaj so v Parizu izpredvideli, da je treba v teh krajih napraviti red povsem drugače. Odločitev je bila v početku dobra. Na Koroško je prišla Milesova ameriška misija, ki je zahtevala 1. da se prizna zemljepisno, gospodarsko in etnografsko nedeljivost celovške kotline, in 2. da se v teh krajih izvede plebiscit pod nadzorstvom medzvezniške komisije. Iz prva se je zdelo, da bo to nekaj velikega in pravičnega. Toda ne! 28. maja eksplodira cela demarkacijska črta z ofenzivnim ognjem bobnenih topov in dve srbski diviziji naskočita koroške pozicije. Korošci, nepreskrbljeni z orožjem in drugimi potrebščinami, se umaknejo do Beljaka in Št. Vida. Zavezniška misija, ki bere vse dogodke ritenski kakor japonsko pisavo, molči, in srbsko poveljstvo koraka naravnost v Celovec.

Na Koroškem se nakaja med 257 imi občinami le 15 slovenskih občin število slovenskega prebivalstva je točno 81.644, medtem ko je Nemcev 396.461. Vsi ti prebivalci pa živijo mirno med sabo, in ta mir traja že veke in veke, in vsi poskusi da bi prišlo med tem narodom do razkola, so se ponesrečili. Ta narod se čuti kot živ, enoten organizem.

Vzlic tem dejstvom pa je pariška četvorica razdelila celovško kotlino na dva dela: v pas A in B. In ker bo odločal pas A o plebiscitu pasu B, se Jugoslovani še vedno nadejajo, da pripade cela celovška kotlina jugoslovanski državi. S tem činom pa bi bila odkodovana edinole Italija.

Jugoslovani odstavljajo v pasu A župane, zapirajo učitelje, internirajo in kaznujejo ljudi radi veleizdaje napram državi SHS. (radi veleizdaje v ozemlju samoodločbe). V cerkvah propagirajo duhovniki slovensko misel, in ljudje si pač ne morejo drugega kot da v znak protesta proti takemu postopanju demonstrativno izostajajo iz cerkve.

Z aneksijo celovške kotline bi se Jugoslovani neizrečeno bogato okoristili. Imeli bi v rokah eno izmed najrodovitejših pokrajin Koroške; imeli bi izvrstno strateško pozicijo proti sosedom in bi lahko gospodarili nad beljaško progo, ter tako odrezali Italiji edino pot ki jo veže z državami bližje monarhije.

Tako »Corriere«. Članek je jasen dokument nemškolaškega zaveznštva, dokaz neumorne in sistematične nemške propagande, objednem pa tudi spričevalce brezmejnega italijanske hinavščine. Italija se zavzema za uboge, tlačene Korošce proti nasilnim Jugoslovonom; seveda Italija, ki nima v svoji oblasti niti ene pedit jugoslovanske zemlje; ki ni zaprla, internirala, pregnala niti enega jugoslovana; ki je narodu zasedenih krajev kar vsilila pravico samoodločbe.

Poročila o krizi.

Pavlovićeva misija ponesrečena.

Beograd, 28. septembra. »Politika« poroča: Včeraj ob 7. zvečer je bil predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović pri regentu in ga obvestil o političnem položaju in o posvetovanjih, ki jih je vodil zadnja dva dni z načelniki strank. Izgleda, da dr. Pavlović ni posebno pripravljen, da bi prevzel sestavo nove vlade. Pravijo, da bo predlagal prestolonasledniku, naj sam odloči, komu hoče poveriti sestavo novega kabineta, njemu ali Protiću. — Ministriški predsednik Davidović je odložil že pred nekoliko dnevi vsako odgovornost svoje vlade za posledice, katere bi imela ta dolgotrajna kriza. Sedaj je stvar krone in parlamenta, da se iz te krize kolikor mogoče hitro izide. Edini izhod bi bil, kakor je rekel neki starejši poslanec, da prestolonaslednik pokliče na dvor vse načelnike strank in da kategorično zahteva od njih, naj sestavijo vladu v najkrajšem času.

Pašić ostane doma.

Beograd, 27. septembra. Nikola Pašić je imel dolg govor, v katerem naglašala potrebo, da radikalci strnejo svoje moči in da se organizirajo, da bi imeli kolikor mogoče več uspehov v borbi, katero morajo začeti. Pašić prejkone ne bo več šel v Pariz, ampak ostane v Beogradu. Trdi se, da bo pričel veliko agitacijsko potovanje po Vojvodini, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji.

Rybař o položaju.

Beograd, 28. sept. »Pravda« prinaša razgovor z dr. Rybařem. Rybař pravi med drugim: Moj položaj kot delegat v Parizu in nar. predstavnik potlačenega dela našega naroda mi nalaga, da se strankarsko ne izpostavljam. Želel sem spoznati razmere v nar. predstavništvu in sem zato stopil v razgovore s predstavniki in člani vseh klubov. Dobil sem nepovoljen vtis. Od merodajnih političnih oseb sem slišal najpriljubljeneje razumevanje današnjega položaja in potrebe skupnega dela za izhod iz tega političnega položaja ali naletel sem tudi na težkoče v smislu medsebojne popustljivosti. Dolgotrajna kriza in še najbolj pomanjkanje upravnih direktiv sta zbudili največje nezadovoljstvo v narodu. To nezadovoljstvo je izzvalo najhujšo kritiko, toda ne v pravi smeri. Nezadovoljstvo dobavlja čisto plemenski značaj. Namesto, da bi kritika zboljševala naše težke gospodarske in socialne pogoje, v katerih se nahajamo, vodi kritika vedno bolj na pot nesloge naših treh plemen in na pot medsebojnega oblozovanja. Da danes stvar tako stoji, je temu vzrok predvsem misljenje naših starejših ljudi vseh treh plemen, ki se nikakor ne morejo popolnoma uživati v novo dobo in v novo stanje. Kar se mene tiče, sem si popolnoma svest resnosti položaja, v katerem se nahajamo, toda prepričan sem vendarle, da se bo za naš troimenski narod končalo vse dobro. Jaz trdno verujem na dober vpliv naše omladine, ki bo s svojimi modernimi idejami morala pomladiti tudi naše starejše ljudi.

Razna poročila.

r Berchtoldov sin v čeh.-slov. armadi. Ldu. Praga, 27. septembra. Sin bivšega ministra za zunanje posle grofa Berchtolda, Alojzij Berchtold, služi v češkoslovaški armadi v Brnu pri 6. dragonskem polku.

r Vtis Clemenceaujeve izjave v Washingtonu. Ldu. Pariz, 27. sept. (DunkU.) Listi poročajo iz Washingtona o velikem vtisu, ki ga je povzročila v senatu zbornična debata in zlasti izjava Clemenceauja, da ni pristop Amerike k zvezi narodov neobhodno potreben.

r Czernin — žurnalista. Ldu. Berlin, 28. septembra. Kakor se govori v knjigotržkih krogih, je založba Ullstein plačala bivšemu ministru za zunanje stvari Otokarju Czerninu za

njegovo knjigo »Ueber den Weltkrieg« honorar 500 000 mark. Grof Czernin je vstopil k »Vossische Zeitung« v uredništvo za zunanje stvari. Od 1. oktobra dalje bo objavljala »Vossische Zeitung« vrsto Czerninovih člankov o njegovih spominih iz svetovne vojne.

Tabora na Koroškem.

V Ločah.

Tik pred demarkacijsko črto se je vršil velik ljudski tabor v Ločah, na katerega je prihitelo okoli 4000 ljudi. Posebna vlaka sta pripeljala goste iz Borovlj in iz Kranjske. V sprevedu, ki se je razvil po prihodu posebnega vlaka iz Kranjske, je bila mariborska vojaška godba, Sokoli na konjih, Sokoli in Sokolice v kroju, Orli-jahači, Orli in Orlice v kroju, požarna bramba in množica naroda. Tabor je otvoril župnik Ogris z mašo. Zborovanju je predsedoval župnik Trunk iz Borovlj. Vojaštvo je zastopal polkovnik Tripkovič. V imenu Deželne vlade za Slovenijo je govoril dr. Ravnihar, za koroške Slovence onkraj demarkacijske črte pa g. Brandner, čigar govor je ljudstvo globoko ganilo. Orle je zastopal g. Pirc, Sokole gosp. Kejžar. Govoril je še koroški vojak, poslanec Grafenauer, nakar se je v zrakoplovu pripeljal general Maister. Pred sklepom zborovanja je bila prečitana resolucija, ki se zahvaljuje osvoboditeljem Koroške za njih delo in trud. Ko sta govorila že g. Ude in dr. Rožič, je župnik Trunk zaključil tabor. Popoldne se je vršil telovadni nastop Sokolov in Orlov in nato veselica.

V Dobrlivasi

je otvoril tabor prošt Randl z mašo. Prisotna sta bila tudi general Maister in dr. Verstovšek. General Maister je otvoril zborovanje, nakar so govorili: dr. Verstovšek, gđc. C. Krekova in dr. Pliskernikova. Prekmurci so odposlali na tabor g. Godino. Kat. nar. dijaštvo je poslalo na tabor g. Kreka, za Orle pa je govoril g. Pirc. Množica je burno vzklikala Slovincem in Jugoslovijci.

Veselice in narodno delo.

(Dopis iz Korotana.)

Nedavno je šel po naši javnosti glas, da je preveč veselice in premalo resnega dela, posebno na Koroškem, in res je to. Nedeljo za nedeljo čitamo o raznih nastopih, prireditvah, sestankih in podobnih oglasih, kjer se koraka, telovadi, govori, pije in agitira — drugi dan pa je konec vseh koncev, zapravljeni denar in maček.

Tam po zimi smo tako bridko rabili par sto naših telovadcev na Koroško, brez nevarnosti za svoje dragoceno življenje bi bili zasedli nekaj važnih postojank, rešili v Beljaku ogromno zalogo, ki bi bila vso deželo prehranila, odvrnili okupacijo po Italijanih in zabranili vse poznejše nastope zmede in žrive. A žal, ni bilo nobenega. In danes! Od Maribora do zatiškega Št. Vida sama glorijska in prireditve, ljudstvo na Koroškem pa zahteva sladkor, petrolej, moko, pivo in red po šolah in pisarnah, potem bo brez veselice za Jugoslovijo glasovalo; v nasprotnem pa tudi veselice ne bodo pomagale!

Nekaj slučajev za vzgled. Pri nekem odelku imajo 60 konj pa — nobene krme; ker pa žival ne sme stradati, si jo vzamejo. Ukazano jim je med ljudstvom agitirati; vprašamo: kako bodo agitirali pri kmetih, katerim so konji po noči travnik popasli?

Kako je bilo umestno upeljati tako žigosanje, kakoršno smo pri nas imeli, nam kaže slučaj v Vovbrah na Koroškem; ondi je tajnik zase žigosal 30.000 K potem pa pobegnil; sedaj, ko je denar šel rakom žvižgat, zahtevajo 300 K kavlje od novega tajnika! Ko se je pri nekem uradu hotelo uslužbenca za Jugoslovijo zapriseči, se je sodnik namrdnil, češ: tega v Jugoslaviji ni treba. In res: mesto zaprisege so jih le zaobljubili. Iz takih nazorov nastanejo z a se žigosajoči občinski tajniki. Občinstvo

pa gleda in — molči! Zatorej, proč veselice in podoben »naroden« flanc; delajte! Naša vlada naj pa nadzoruje in nastavlja zanesljive ljudi, ki bodo delali v pisarnah in malo pazljivejše nadzirali podrejene organe. F. A.

Dnevne vesti.

dn Spomin na Borštnika. Ko je hodil Borštnik še v normalno, ki je bila nastavljena v starem licejskem poslopju t. j. 1870, so priredili šolarji s svojim učiteljem Simo majniški izlet na Rožnik. V izletniškem programu je bil med drugim nalašč za ta slučaj po znanem nemškem berilu prirejen dramatski prizor »Vitez in romar«. Borštnik je nastopil kot vitez — z leseno sabljo, vrhu stopnic pred svojim gradom — gospodarsko shrambo nasproti gostilne na Rožniku, romarjevo vlogo je igral pod stopnicami z gorjačo v roki in s širokokrajnim klubkom g. zavarovalni ravnatelj Moro. Meščanstvo, katero je privabil lep majniški dan na Rožnik, se je precej nabralo okoli primitivne pozornice in so se nemalo čudili smelemu nastopu dvanajstletnega glumača in spremljali z bučnim smehom njegova nadaljnja šaljiva izvajanja. To utedno biti prvi nastop Borštnikov. — Dr. J. Mencej.

dn O Borštnikovi smrti. Zagrebški listi so poročali, da je Ignacij Borštnik umrl na malariji. Javlja se nam od najmerodajnejše strani, da je ta vest netočna. Borštnik je umrl na posledicah zastrupljenja krvi, povzročenega po zastaranju angini. Slučaj te bolezni, ki je zelo redek, se bode še znanstveno opisal v »Lječniškem vjestniku«.

dn Proti stanovanjski bedi je poverjeništvu za notranje zadeve izdalo dve naredbi. Po prvi naredbi smejo bivati pripadniki nam sovražnih držav v okolšju ljubljanskega policijskega ravnateljstva samo z oblaštenim dovoljenjem. Kdor ne vložiti tozadevne prošnje, ki se ima oddati pri policijskem ravnateljstvu, mora dne 30. septembra t. l. zapustiti ljubljanski policijski okoliš. Isto morajo storiti oni, katerih prošnjam se ni ugodilo. Po drugi naredbi si mora izposlovati vsakdo, ki se hoče stalno nastaniti ali prehodno na sedem dni bivati v okolšju ljubljanskega policijskega ravnateljstva, za to posebno oblašteno dovoljenje. Kdor nima takega dovoljenja, za katero je treba prositi pismeno potom policijskega ravnateljstva, mora takoj zapustiti omenjeni okoliš. Kakor smo izvedli, se je sestavil pri poverjeništvu za notranje zadeve poseben odbor, ki ima nalogo presojati posamezne tozadevne prošnje. V tem odboru je zastopana tudi občinska oblast. Policijsko ravnateljstvo je pooblašeno samo, da izdaja tozadevna dovoljenja in za kratko prehodno bivanje. Z ozirom na stanovanjsko zadrego, s katero se imamo bojevali, se odločuje po rigoroznih principih. Dovoljenje za nadaljnje bivanje dobijo tuji državljani samo v ozira vrednih primerih in tudi to le do preklica.

dn Potovanje v okupirano ozemlje. Italijanske oblasti v Trstu oziroma Logatcu zavrnejo brez izjeme vsakega potnika, kateri nima potnega dovoljenja za Italijo ali preko Italije, izdano od pristojne italijanske oblasti v Italiji ali naš potni list, vidiran od kakega italj. konzulata.

dn Proti izkoriščanju dnevnikov. Osješka »Hrvatska Obrana« naznana, da poslednje ne bo več priobčevala raznih notic in obvestil uradov, društev in podjetij brezplačno med dnevnimi vestmi, marveč edinole kot plačane oglase. List pravi, da jemljejo te notice, ki so vedno namenjene le ožjemu krogu interesentov, preveč prostora drugim splošno zanimivim vestem, ki vsled tega izhajajo že zastarane. Istotako se uprava lista ob toliki podražitvi tiskarskih stroškov ne more odreči dohodkom iz oglašanja gornjih vestil. — Tak sklep bodo morali narediti tudi slovenski listi!

dn Denarni poštni promet s Srbijo. Po odloku ministrstva za pošto in brzojav je sedaj promet z denar-

nimi pošiljatkami v pismih in zavilkih razširjen na vse poštne urade v pokrajini Srbiji. (Torej ne samo med tukajšnjimi uradi in Beogradom). Izvzet je še nadalje tak promet v pokrajini Banat, Bačko, Baranjo in Crnogoro. Pristojbine, katere mora plačati pošiljatelj vnaprej, se zaračunavajo po novem pristojbeniku. Vrednost pošiljke je lahko označena v dinarjih ali pa v kronah in se preračunava po uradnem kurzu (1 dinar — 3 krone). Po tej izmeri se zaračunava tudi vrednostna pristojbina.

dn Zvišanje zamenjalnine za poštne vrednotnice. Z veljavnostjo od 1. oktobra 1919 je morala poštna uprava zaradi visokih nabavnih cen za poštne vrednotnice zvišati zamenjevalno pristojbino za poštne vrednotnice, od 1 na 6 vinarjev.

dn Poglavlje o našem dijaštvu. Nikdo ni trpel vsled vojske fizično in moralno toliko kakor kakor naš dijaštvo in med njimi posebno oni, ki so polagali zrelostne izpite med leti 1912—1916. Vojska jim je ali pretrgala ravno začetni študij na visokih šolah ali jim pa sploh onemogočila pristop na univerze, ker jih je vojaška oblast poklicala pod orožje. Ob in po prevratu so narodu zvesti sinovi takoj pohiteli na branik domovine in jo čuvali. Bili so pripravljeni za njo kri preliti in mnogi so jo tudi prelili. Ali sedaj, ko je vrsta na domovini, da jim ona pomaga, sedaj jih domovina ne pozna več. V teh čudnih časih lahko študirajo le sinovi bogatašev, t. j. vojni dobičkarjev, verižnikov in drugih sleparjev en groš. Sinovi poštenjakov se nahajajo v lučtem boju z življenjem in eksistenco in stradajo po univerzah. Velikemu delu teh siromakov pa je vstop na univerze sploh onemogočen. Kaj pa stori država, da odpomore bedi dijakov? Dijakom-visokošolcem nakaže letne podpore 500 do 1000 K. Ravno toliko, da se parkrat pošteno najest in si potem kupiš močno vrv ter po-
hititi z njo do bližnjega drevesa z močnimi vejami... Te vladne brezbriznosti si ne moremo tolmčiti. Pri nas pustijo gospodje dijake poginiti. Pa saj se je že toliko pisalo o tem, a vnebovpjoča krivica gre nesramno svojo pot naprej popolnoma nemo-
teno. Kdaj napoči tudi pri nas tisti čas, ko se bo država pobrigala za svoje dijaštvo??

dn Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju osnuje poseben odsek za elektrarne in električno industrijo. Ustanovni sestanek se vrši v četrtek 9. oktobra ob pol 11 dopoldne v dvorani mestnega magistrata. Na dnevnem redu so med drugim te le točke: zakonodaja o elektriki, carina in davki, vodne sile in elektrifikacija dežele in države, začasna preiskrba s potrebščinami.

dn Topničarska podčastniška šola. Komanda Dravske Divizijske oblasti sporoča: 1. Topničarska podčastniška šola se ustanovi v Mariboru, v topničarski vojašnici. 2. Čas prijave kandidatov se podaljša do 15. oktobra. Zdravstveni pregled v podaljšanem terminu prijavljenih se vrši 17. oktobra v topničarski vojašnici v Ljubljani. 3. Pouk v šoli se začne 20. oktobra.

dn Poštne urade III. razreda je menda poštna uprava popolnoma pozabila. Za uboge poštne odpravnike, ki vzdržujejo ogromen del poštne prometa v najlepšem redu, se ne zmeni nihče; Še zdaj jim niso nakazane doklade, pa moraj živeti z 8—10 K dnevno. Zadnji čas je, da se ta škandal odpravi, drugače bodo tudi odpravniki prisiljeni poseči po samopomoči. Kaj pa društvo poštarjev in odpravnikov? Naj se vendar zgane!

dn Na naslov poštnega ravnateljstva. Pogosto se čita v časopisju o razmerah nižjih in višjih poštah uslužbencev, tudi o premeščanju smo čuli že marsikaj. Višek pa je gotovo dejstvo, da je neki uradni odprevrata sem že sedmič prestavljen. Res je, da se na ta način najbolj sigurno ubija veselje do dela in stanu. Zelo dvomljivo pa je, če je to v interesu

celokupne pošne uprave in javnosti. Pa menda vendar ne, da bi se s tem služilo le interesom posameznikov. Če pa naj vidimo v tem sistem, moramo proti temu ravnotako protestirati kot proti prvemu.

dn „Državna posredovalnica za delo“. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 14. septembra do 20. septembra 1919 je iskalo delo 143 moških in 48 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 76 moških in 48 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 82. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo je od 1. januarja 1919 do 20. septembra 1919 iskalo delo 14.714 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 12.268 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 4672. Delo iščejo: Pisarniške moči (283), trgovci, sotrudniki in sotrudnice (270), dninarji in dninarice (140) služkinje in kuharice (109), peki, mlinarji, mesarji (88), poljski in tovarniški delavci in delavke (105), sluga, vratarji, hišniški, krojači, šivilje, čevljarji, vajenci raznih strok, natakariji in natakarike, modistinje, vzgojiteljice, strojni ključavničarji, mehaniki, strojniki, dimnikarji, monterji itd. Delo je na razpolago: poljskim in tovarniškim delavcem in delavkam, težakom, hlapcem, služkinjam in kuharicam, drvarjem, krojačem, šiviljam, čevljarjem, vajencem razne stroke, mizarjem, zidarjem, ključavničarjem, gozdnim delavcem, pietarjem, oglarjem itd.

dn Gospodje, ki se zanimajo, da se ustanovi v Ljubljani konjsko dirkaško društvo, naj blagovolijo svoj naslov naznaniti s dopisnico polkovniku Ravniharju v žrebčarni na Selu.

dn Lovski pes, sliši na ime „Rolf“, bel z rdečimi lisami se je v soboto 27. t. m. zatekel. Kdor ga vjame naj ga blagovolj oddati proti nagradi v trgovini c. št. 10.

dn Dental-Depot B. Wolff, Zagreb, Bogovič 5/II. Opozoruje se gg. zubare, dentiste in zubutehničare, da je prispeo zubutehničarski material iz Angleske i Emerike: kaučuk, zubi, zubutehniške sprave itd. Največja zaloga zlatih ploščic, žic i lota svih karata. Poštanske naručbine se obavljaju brzo i savjestno.

Plače naših častnikov.

Na naš članek v torkovi številki smo prejeli še naslednje podatke:

Po št. 31. službenega vojnega lista, z dne 27. avgusta 1919, se imajo vse plače prejšnjih avstrijskih častnikov tako reguirati, da so prejemki jednaki prejemkom srbskih častnikov. Tam inistrska naredba je za vse ena ka ker ni v službenem listu nikjer razvidno, da se imajo delati razlike med »aktivnimi« in »rezervnimi častniki! A izvršuje se ta naredba samo za aktivne častnike. Ni jeden rezervni častnik še ni dobil svojih upravičenih prejemkov. Pri dravski diviziji se nahaja namreč neki gospod, ki dela te označene gorostasne razlike, in pravi, da to velja samo za aktivne!

Vprašamo sedaj vojaško oblast, jeli se bode enkrat napravil v tem oziru red ali ne. Ali res lahko pri nas eden ali drugi reakcionarni gospod komentira naredbe, kakor to sam hoče? Mari ne dela rezervist ravno tako svojo službo kakor »aktivni«? Čas je, skrajni čas, da se enkrat temu škandaloznemu nedostatku napravi prav hitro konec! Rezervist.

Se in še Habsburgovci.

Neki dostojanstvenik na bivšem dunajskem dvoru je izdal knjigo, v kateri popisuje škandalozne razmere članov bive vladarske hiše. Med drugim je čitali v tekstu tudi izjavo bivšega fin. ministra Körberja, ki je avtorju izdane knjige dejal: „Kar uganjajo nadvojvode in nadvojvodinje, je že nezaslišano. Vsekakor hočejo dokazati javnosti, da je njihova dinastija dekadentna in degenerirana. Toda saj ni potreba, da si toliko prizadevajo, saj mi že itak vemo, da je naj-

boljše, če nima s Habsburgovci nihče več posla!“ Oton, kakor oče, je uganjal take nesramnosti, da mora človeka le rdečica oblititi, če čuje o njih. Z narodnimi vlačugami je prirejal orgije v zaprtih prostorih hotelov. Nekoč so mu njegovi tovariši zaprli vrata sobe, izven katere se je nahajal nag toda z opasano sabljo. Trkal je in trkal, in naročal, naj mu odpro, — tu pa se na hodniku naenkrat pokaže velikobritanski poslanik v damski družbi. Srečanje je seveda bilo za obadva neprijetno. — Neki kočijaž je kazal okoli pisma nadvojvode Otona, katere je pisaril raznim prostitutkam. Vsi, ki so pisma videli, se niso mogli načuditi, da ta pokvarjen človek ne obvlada niti nemškega pravopisa, ki ga je zmožen učenec ljudske šole. Taki so torej bili ti dinastični osrečevalci narodov.

Ljubljanske vesti.

1 Pričetek šolsk. leta 1919/20 na drž. višji realki v Ljubljani. Dne 15. oktobra ob 8 h prijava učenec za I. razred in onih za II.—VII. razred, ki prihajajo z drugih zavodov. Isti dan ob 8 h dalje ponavljalni in dodatni izpiti. Dne 16. oktobra ob 8 h sprejemni izpiti za I. in II.—VII. razred. Dne 17. oktobra ob 8 h vpisovanje vseh dijakov zavoda. Dne 18. oktobra sv. maša ob 8¼ h pri sv. Jakobu. Dne 20. oktobra ob 8 h redni šolski pouk. (Prinesti je zadajo letno izpričevalo, krstni list in izkazilo o cepljenih kozah.)

1 Izredna javna seja občinskega sveta se vrši v torek, dne 30. septembra 1919 ob 5. popoldne v mestni dvorani.

1 Predavanje g. Frana Dedina iz Kijeva bo v torek 30 t. m. v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Začetek ob 19½ uri.

1 Srečno pot. V kratkem zapusti Ljubljano Nemec Klmanek. Jokal ne bo nihče za njim.

1 „Ein Sonntagsreiter“ pod Rožnikom. V torek popoldne je prihajal nek bradat gospod pod Rožnik. Ob cesti je ležal kupček kamenja in tega se je konj tako prestrašil, da je začel brcati na vse strani ter ni hotel na noben način dalje. Gospod se je hrabro izmuznil raz konja in hotel peš mimo usodepolnih kamnov. Konj pa ni hotel in ni hotel. Razjarjen se je obrnil gospod proti mimogredoči ženici in ji s strogim glasom ukazal, da se mora kamenje še isti dan odstraniti. Ta komični prizor je privabil precej gledalcev. Gospodu pa ta radovedna družba ni bila po volji, radi tega se je obrnil proti njim in začel robantiti, kaj da zijajo, in z jedernati besedami »Verfluchte Bagage« jo je odrinil dalje. Takšnim jahačem bi priporočali »Ringelspiel«, ker tam imajo bolj pametne konje, ki se ne splašajo tako lahko.

1 Bolniški sladkor se v torek 30. t. m. ne bode delil na magistratu, ker ga aprovizacija sedaj nima v zalogi.

1 Zdrob za otroke do tretjega leta dobe stranke na zelene izkaznice in sicer: štev. 1—400 dne 1. oktobra, štev. 401—800 dne 2. oktobra, štev. 801—1200 dne 3. oktob., št. 1201—1600 dne 4. oktobra, štev. 1601—2000 dne 6. oktobra, št. 2001—2400 dne 7. oktobra, od 2401 do konca dne 8. oktobra v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Za vsakega otroka se dobi 1 kg zdroba, ki stane 4 krone.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Tedenski repertoar:

Drama.

30. sept., torek, »Striček Vanja«, za D-abon.

1. okt., sredo, »Dnevi našega življenja«, za B-abon.

2. okt., četrtek, pop., »Snegulčica in škrtaj«, izven abon., zvečer »Favn«, za C-abon.

3. okt., petek, »Striček Vanja«, za E-abon.

4. okt., sobota, »Tat«, za B-abon.

5. okt., nedelja, ob 3. uri pop. »Snegulčica in škrtaj«, izven abon. — Ob 7. uri zvečer »Tat«, izven abon.

Opera.

30. sept., torek, »Postiljon iz Lonjumeau«, za B-abon.

1. okt., sredo, »Madame Butterfly«, za E-abon.

2. okt., četrtek, »Pikova dama«, za A-abon.

3. okt., petek, »Manon«, za C-ab.

4. okt., sobota, »Postiljon iz Lonjumeau«, za D-abon.

5. okt., nedelja, »Madame Butterfly«, izven abon.

Naš letošnji balet se nam je prvič predstavil v „Snegulčici“ kjer smo izmed starih znank pozdravili malo Franketovo, ki je zaplesala svoj ples lepo in sigurno. Baletni divertissement (valček) so krepko in elastično zaplesale novoangažirane balerine gđ. Špirkova, Svobodova in Chladkova, izmed katerih je prvoimenovana pokazala, da ima izborno šolo, od katere smemo pričakovati še izredno umetniškega užitka. Gđ. Svobodova je v „kazaškem plesu“ z zborom izvršila težki karakterni ples nad pričakovanje dobro, le pri „pinuette“ ji je zmanjkalo sigurnosti. Baletni mojster gosp. Pohan se je jako potrudil; vidimo, da je vrlo dober učitelj in upravičeno pričakujemo, da bomo v kratkem imeli v vsakem pogledu dobro izšolan baletni naraščaj. —

Odvetniško vprašanje v Prekmurju.

S precej mešanimi čustvi smo čitali naredbo poverjeničstva za pravosodje o zakasneli uredbi sodstva v Prekmurju z dne 18. septembra 1919 št. 631.

V smislu § 5 navedene naredbe se daje namreč dosedanjim ogrskim odvetnikom, ki imajo svoj sedež pri okrajnem sodišču v Dolenji Lendavi ali Murški Soboti, še v nadalje pravica za zastopanje pod pogojem če zaprosijo do dne 15. oktobra 1919 za vpis v imenik odvetniške zbornice v Ljubljani in jih ta zbornica vpiše.

Zakaj nas to vznemirja?

Pri okrajnih sodiščih v Dolenji Lendavi in Murški Soboti je tačasno še cela vrsta ogrskih odvetnikov, pristnih Madžarov in Madžaronov, ki so skoro izključno potomci onega slavnega rodu, ki se je svoječasno sprehajal čez Rudeče morje. In ti farnatični zagrizeni madžarski Semiti naj ostanejo še nadalje v našem Prekmurju ter po svojih znanih madžarskih metodah izjemajo naše slovenske pagnonske brate še v nadalje? Take ko-lege naj bi dobili v vsakem oziru odlični slovenski odvetniki? To je res nekoliko preveč za zdrav razum!

Radi tega pričakujemo in zahtevamo od odvetniške zbornice v Ljubljani, da odkloni dosledno vsak vpis madžarskih odvetnikov.

To bo storil odbor odvetniške zbornice tem lažje, ker nima niti eden teh madžarskih takozvanih odvetnikov kvalifikacije, ki je potrebna v smislu našega odvetniškega reda, nekateri nimajo niti doktorata. Kar pa se tiče jezikovne sposobnosti za rabo uradnega jezika, o tej pa pri teh madžaronih sploh ni govora. Odbor zbornice ima potemtakem možnost odkloniti ne samo iz postavnih vzrokov odvetniškega reda, temveč iste možnost na podlagi § 7 cit. naredbe iz jezikovnih razlogov.

Ne pisali bi tega komentarja k navedeni naredbi, če bi nas upravičeno ne navdajal strah, da bode naša prilojena slovenska dobrosrčnost obdržala te naše zagrizene sovra-ge, kakor n. pr. v Mariboru, Celju, Ptuj in t. d. še nadalje v novoosvojenem Prekmurju, ki rabi za svoj razvoj in procvit neobhodno ne samo narodnega uradništva, ampak tudi drugih narodnih delavcev v vseh strokah.

Dr. B.

Sokol.

Poziv.

V prepričanju, da je zdravi in neprestani razvoj vseh telesnih in npravnstvenih sil naroda, ki za njim Sokolstvo stremi, v skupno korist vsega našega naroda in da se v dossego sokolskih smotrov v javnem življenju lahko vspešno deluje, pozivljamo brate Sokole in sestre Sokolice, ki so člani zakonodajnih, šolskih ali kakršnihkoli kulturnih javnih zastopstev ali uprav, da uravnajo vse svoje delovanje strogo in edino po načelih Sokolstva in da delujejo v pospeševanje in uresničenje teh načel in smotrov Sokolstva.

Dolžnost vsakega člana Sokolstva je, da javno in zasebno živi po sokolskih načelih ter gmotno in moralno podpira vsa sokolska podjetja (knjižnice, čitalnice, gradbo telovadnic in telovadišč).

Sokolstvo mora v svojem delokrogu delovati za reformo vsega narodnega šolstva na temelju demokratizma, posebno

1. da se zakonitim potom primora gradba telovadnic in telovadišč,

2. da se uzakoni načelo, da je telovadba obvezna za vso šolsko mladino,

3. da se zakonitim potom ustanovi šola za telovadne učitelje po predlogu Slovenske Sokolske Zveze.

Sokolski Savez SHS.

Sokolski Savez SHS. razpisuje natečaj prostih vaj ali vaj z orodjem za člane in članice skupno, ki bo z njimi nastopil Sokolski Savez SHS na VII. vsesokolskem zletu v Pragi leta 1920. Vaje naj bodo prikladne močem članov in članic Sokolskega Saveza SHS. Za vaje, ki jih izbere izmed vposlanih tehniški odbor Sokolskega Saveza SHS, se nato razpiše natečaj za godbo. Potrebna podrobna navodila daje tehniški odbor Sokolskega Saveza SHS v Ljubljani (Narodni dom) kojemu je poslali vaje najkasneje do 1. novembra t. l.

Kako izvršujejo okrajna glavarstva odredbe deželne vlade.

Iz Celja nam pišejo: Kakor znano, je vlada odredila, da imajo okrajna glavarstva glede gostilniških koncesij kar najrigorozneje postopati. Nove koncesije se naj ne podeljujejo, stare pa se naj kolikor mogoče omejijo. Ta hvalevreden korak vlade je javnost toplo pozdravila. Boj proti alkoholizmu moramo na Slovenskem pričeti z največjo žilavostjo in bi potrebovali zato najenergičnejša sredstva postavnih oblasti. Kakor pa nam kaže naslednja dva slučaja, se politične oblasti prve inštanice naravnost smešijo s to tako važno zadevo.

Okrajno glavarstvo v Celju je bilo že večkrat opozorjeno na protipostavno gostilno Seitz-Plot na Bregu pri Celju. Že pod avstrijskim režimom niso v teh v sanitarnem pogledu kaznivih prostorih dovolili nadaljne koncesije in bi imela biti gostilna po odloku prejšnjega glavarstva že leta 1915 zaprta. Sedanje glavarstvo pa ima lep izgovor vojnega časa, ki bo po njegovem mnenju trajal še morda deset let. Dosedajni protipostavni lastnik koncesije je celo pod nadzorstvom in se je o zadevi obvestil tudi sekvstor g. dr. R., vendar brezuspešno. Moj Bog, ali se res norčujete iz tako važnih zadev in so vam odredbe dež. vlade le za kratek čas in v podporo demoralizacije našega ljudstva. Ali nimate moči, odstraniti onih gospodov na občini, ki so znani pospeševalci teh razmer?

Drugi še lepši dokaz norčevanja iz naredb deželne vlade je celjski magistrat. Ta je lastnik koncesije pri kapucinskem mostu. O zadevah gostilne je lepše, da ne pišemo, ker bi se papir ne prenešel nesramnosti, ki so se dogodile v tej zakotni gostilni. Lokalne potrebe absolutno ni, ker je itak v bližini še preveč gostiln, doblika ne prinaša nobenega, prejšnji magistrat

je imel to gostilno le v izzivalne nacionalistične namene. V Celju je grozno pomanjkanje stanovanj in bi prostori lahko služili dvema strankama. Vzlic temu se magistrat koncesiji ne odreče, ampak je celo razpisal na dan 1. okt. to zakotno gostilno pač v pospeševanje omejitve dosedanjih koncesij.

Ne vemo, ali so te razmere znane deželni vladi? Njena dolžnost je, da poduči podrejene organe, kako se tolmačijo odredbe in da takoj stori potrebne korake, da se obe zadevi natančno preiščeta in krivci kaznujejo. Ta dva kričeča slučaja ne bomo pustili izpred oči — ker hočemo videti, je-li se interes občine ali njenih podrejenih predpostavlja pred splošnimi ljudskimi interesi.

Pokrajinske vesti.

kr Iz Straže. Na našo notico v št. 233 smo dobili dopis, ki zagotavlja, da je g. Staindl miroljuben in spoštovan mož, ki nikogar ne izživa in da ne nosi Sulfmarkinega znaka. Službe ali stanovanja ne odjeda nikomur, ker v Straži ni nikogar brez službe ali stanovanja razun morda nekega uradnika, ki se brani nastopiti svoje novo mesto. Da ga „ne more nihče odstaviti ali premestiti“, se gosp. Staindl ni nikdar izrazil.

kr Mokronog. Prebivalci vseh stanov in strank Mokronoškega in Sevnškega sodnega okraja, zbrani na gospodarskem sestanku v Mokronogu, dne 25. t. m. najodločneje protestirajo proti nedelavnosti parlamenta. Narod gospodarsko propada, veržniki kopčijo svoje premoženje, nezaupnost se vzbuja z vsakim dnem v ljudstvu do vlade. Zato gospodje na delo, da čimprej izvolimo v parlament može, ki bodo z resno voljo delali za dobrobit naroda in povzdigo naše jugoslovanske države. Zahtevamo tudi takojšnjo ureditev valute v pravičnem razmerju.

kr Ciganska nadloga. 27. t. m. je začela goreti v Ragovem pri Novemestu hiša posestnika Kastelca. Ogenj se je polastil še sosednje hiše in bližnjih gospodarskih poslopj, tako da je škoda ogromna. Kandilski in novomeški ognjegasci so bili takoj na licu mesta in so zabranili, da se požar ni razširil. Zažgali so cigani iz maščevalnosti, ker jih je Kastalec odpodil, ko so prišli beračiti. Ciganske nadloge je v okolici Novega mesta toliko kot nikjer. Že tik pred mestom je cela ciganska naselbina, kakih 12 s otorov in mali cigani, ki neusmiljeno nadlegujejo vsakogar za cigarete in tobak. Bolj se jih braniš, hujši so. Ali ne bi mogle merodajne oblasti zoper to kaj ukreniti.

kr Čudna zgodba. Nekje z Dolenskega nam poročajo, da je tamonjši župnik tako goreč spovednik, da deklet niti ponoči ne pusti na miru. Ko ga je podrejeni mu kaplan nekoč opozoril, da to izpovedovanje preseda ljudstvu, mu je župnik odpovedal hrano. Ker pa stvar vzlic temu še ni bila končana, so se naposled vaški fantje odločili, da se na lastne oči prepričajo, kako izgleda takole nočna spoved. Zato so nekoč čakali na dekleta, ki so se vračala z nočne izpovedi. Ko so ga dočakali nazaj so ga zapodili in reva je bežala naravnost v župnišče. To deklet je kajpada tudi cerkvena pevka. Nekeč, ko je kaplan maševal, in imel za obred pripravljene že pevce in pevke, se je naenkrat vmešal župnik, ki je zahteval, da mora peti tudi pobožna devica. Med župnikom in kaplanom je zato nastalo prerekanje in preprič, ki bi bil kmalu končal s pretepom. Da ni prišlo do tepeža, je preprečil neki kmet, ki je oba duhovna gospoda miril in drugega pred drugim branil. No, naposled se je maša vršila brez petja, med pridigo pa je kaplan naglas povedal, da noče onega dekleta med svojimi pevci. — Ljudje o tej stvari mnogo govore, in želijo, da bi se taka gorečnost že enkrat izpremenila v resno pobožnost.

kr Iz Kostanjevice se nam pri- tožujejo dopisniki, da vladajo v mestu nevzdržne zdravstvene razmere. Mestni

vodnjak je baje tako zanemarjen in tako nesnažen, da je naravnost čudno, da še ni izbruhnila kaka bolezen, v reki Krki pa, iz katere tudi meščani zavedajo vodo, namaka neki gospod smrdljive kože. Zupanstvo naj se pobruga malo za te razmere in jih odpravi, kr Železniki (Gorenjsko). Toliko se govori o pomanjkanju stanovanj. Tukaj pri nas pa ima neki E. v svojih hišah okoli 40 praznih sob. Tu bi se prav lahko naselili in prezimili oni, ki stanujejo v mrzlih vagonih in ki jih posli ne vežejo na kak določen kraj.

kr Zdole pri Brežicah. Pred letom dni smo ustanovili „Bralno društvo, ki danes že šli s svojo knjižnico izobrazbo med ukaželjno ljudstvo, v kratkem pa dobi še gledališki oder, da nam ne bo treba več igrati v parni. Prvo slavlje je imelo društvo v nedeljo 21. t. m. Poročili se je bivši društveni tajnik nadučitelj Robert Ivčnuš z društveno blagajničarko gđc. Presnikovo. Na svaibi so v korist „Bralnega društva“ prodali na dražbi lep šopek svežih cvetic, ki je vrget društvu 709 K. Hvala darovalcem, mlademu paru pa obilo srečel!

kr Iz Konjic se nam piše: Metle katere smo po prevratu z opravičenostjo pričakovali, da očisti tukajšnji nemčurski hlev, naše zavedne glave še do danes niso našle. Navajamo nekoliko drastičnih slučajev, v upanju da se poklicani faktorji vendar enkrat zdramijo iz spanja. Pri glavarstvu se šopirijo znane nemške korifeje ala Janowitsch, Kangler, Murkeses & consortes, mesto da bi se jim pokazala zaslužena pot. Pri finančni straži je še vedno znani nemčur Ermenec, kateri je iz zlobnosti leta 1914 neko nedolžno služkinjo radi srbofilstva spravil v ječo, ki jo je potem na smrt bolana zapustila. Orožniški stražmojster Pečnik, prej Petschnigg je znan iz afer v Ločah in Trbovljah. Okrajna hranilnica in bolniška blagajna je še vedno v nemčurskih rokah. Kaj mesto Altmanna, Hasenbichla in Fincka ni ni mogoče najti drugih moči? Pričakovali smo pač, da bode njegov naslednik zaveden Slovenec, pa smo zopet srečno dobili poturico. Renegat Druschkowitsch, tako se je ta gospod prej pisal, samo za silo lomil slovenščino — uživa pa gotovo kako visoko protekcijo. V analah konjiške zgodovine, je njegovo ime črno opisano. Knez Windisch-Graetz ima oholega pruskega kuharja Kroisa, kateri je bil tukaj radi veleizdaje obložen. Res, vršile so se neke razprave, ali cela zadeva je menda zopet zaspala. In zabavljaj bo črez Jugos. še naprej, kolikor se mu bo zdelo. Kje je tukaj naša konsekvence. V Gradcu zahtevajo od vsake služkinje nemško-avstrijsko državljanstvo — ali pa smer na Spilje. In mi? — Króna vsemu je pa sledeči slučaj. Bivši oficirjant Wolf od okrajnega glavarstva je bil odstavljen in radi tega tudi službe ne opravlja. Dobiva pa redno mesečno plačo z vsemi dokladami. Gospod okrajni glavar menda tega ne ve, ali pa noče vedeti. Pozivamo kompetentne faktorje, da tem škandaloznim razmeram napravijo takojšnji konec, ker jih nobeden Slovenec ne more in ne sme trpeti.

kr Glasbena Matica Maribor. Narodna in umetniška oduševljenost je v Mariboru strnila lepo število ljubiteljev glasbe v prepričanju, da bi prav to mesto moglo in moralo za Slovenski Štajer postati žarišče glasbe v najobsežnejšem in najvišjem pomenu v uku od začetkov do popolnosti v petju, v posamnem kakor v zborovskem, v godbi na vseh godalih, v prirejanju koncertov, pa tudi v ustvarjanju in izdavanju glasbenih del. Ta naprava se je kratila na ime „Glasbena Matica Maribor“ in je v svojih predpripravih dogotovljena. Pravila so odobrena, odbor je sestavljen, preskrbljeno je za prostore in učitelje, pevski zbor že deluje. Ali Glasbeni Matici nedostaje gmotnih sredstev za prvo dobo, pozneje se bo, kakor upati, sama vzdrževala. Zato prosi odbor, naj blago-

voli velecenjeno občinstvo ki resno stremjenje za narodni napredek rado podpira, tudi Glasbeni Matici priiskovati v pomoč. Opozarjamo, da so stroški za vzdrževanje zavoda, zlasti v začetku ogromni; istotako pa je odbor trdno uverjen, da bodo uspehi stroške višje ko tisočerno vračali.

Zadnje vesti.

Izvirna telefonska in brzojavna poročila „Jugoslaviji“.

Pravični hočejo biti.

Rim, 29. sept. V nekem intervjuju je izjavil Bissolati glede jadranskega vprašanja. Kakor smo mi vsi uverjeni, da mora pripasti Reka Italiji, tako priznavamo, da se morajo vpošlevati narodnostne pravice Slovanov v onem ozemlju, čigar prebivalstvo je slovanske narodnosti.

Laški strah.

Rim, 29. sept. „Giornale d' Italia“ poroča, da so reški dogodki povzročili težak položaj v Dalmaciji. Na Hrvatskem in v Srbiji se zbirajo prostovoljski bataljoni, da vkorakajo v Dalmacijo. (Našo? Op. ur.) Oddeiki redne srbske vojske so že v dveh primerih prekoračili demarkacijsko črto, vendar pa so bili obakrat odbiti.

Ali je morda celo res?

Dunaj, 29. sept. „Neues Wiener Tagblatt“ poroča iz Zagreba, da se notranji položaj Hrvatske od dne do dne poostreje. Med Narodnim klubom in klerikalci pod vodstvom dr. Korošca ter radikalci pod vodstvom prejšnjega ministrskega predsednika Stojana Protića se je sklenil tajen dogovor. Te tri velike stranke so se zedinile, da preuredijo jugoslovanski državni ustroj in izpremenijo vladavino kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v federativno državo.

Vesti Ljubljanskega dopisnega urada.

Tittoni o jadranskem vprašanju.

Ldu, Trst, 18. sept. Včeraj je bila seja zbornice poslancev, katere se je udeležilo preko 370 poslancev. Ob največji pozornosti je govoril minister za zunanje stvari Tittoni o mednarodnem položaju, o razmerah na pariški konferenci in o jadranskem vprašanju. Orisal je veliki vpliv, ki ga ima predsednik Wilson na odločitev konference. Wilson je postal razsodnik na konferenci, ker je rešitev krize v produkciji in prehrani mogoča le s pomočjo Amerike. Pod gospodarsko krizo pa trpi posebno Italija, ker ji manjkajo premog in sirovine in ker ima nezadostne množine potrebnih živil. Bistveni pogoj, da dobi Italija kredit od Amerike, je definitivna ureditev mednarodnega položaja, ki bo zajamčila dolgo dobo miru. Narodi še tudi po sklepu premirja živijo od dolgov. Italija n. pr. je zvišala v času od 31. decembra 1918 do 31. avgusta 1919 svoj dolg za 20 milijard. Wilson se je izjavil v svoji zadnji poslanici, da položaj ne more postati toliko časa normalen, dokler bo vladala negotovost glede mirovnih pogojev. Glede na vse to, je morala italijanska delegacija poizkušati, da reši čimprej jadransko vprašanje. Slo se je za circulus vitiosus; ali Reka brez londonskega pakta ali pa londonski pakt in Reka za Hrvatsko? Italijanska delegacija si je bila svesta, da bi moral vsak kompromis v jadranskem vprašanju sloneti na nastopni temeljni podlagi: Nobeno ozemlje ali mesto z italijansko večino ne sme biti podvrženo tuji vladi, povsod kjer so italijanske manjšine bi morale biti zdato varovane v svoji narodni eksistenci, zajamčeni morajo biti naši gospodarski interesi, popolno mora biti poskrbljeno za gotovost naših mej na kopnem in na Jadranskem morju, in sicer ne samo na Quarneru nego od Quarnera do Otrantskega kanala. Clemenceau in Lloyd George sta pristala na suvereniteto Reke s pridržkom, da se rešitev čimmanj oddalji od idej predsednika Wilsona. V prvi vrsti je torej stal projekt italijanske suvereni-

tete med Reko z jugoslovanskimi mejami od Planinskega rta (Fianone) do Idrije, tako da bi bili obseženi v jugoslovanskem ozemlju okraj Volosko in deloma okraj Podgrad, Postojna in Idrija. V drugi vrsti je stalo jamstvo italijanstva in popolna neodvisnost Reke, vendar bi naša meja, potegnjena, kakor gori omenjeno, šla v sosesčini svobodne države, katero je hotel prvotno Wilson podvržati plebišcitu, kar bi značilo isto, kakor izročiti jo Jugoslaviji. V obeh slučajih pa bi bile luka in reška železnica mednarodnega značaja. Dalmacija, izven Zadar in nekaj otokov, bi bila prisojena Jugoslaviji. V obeh slučajih bi morala biti Quarner in vsa Dalmatijska obal do vstevši Kotora nevtralizirana. Nadalje bi v obeh slučajih bil poverjen Italiji mandat za Albanijo in bi ji bila priznana Valona.

Ti predlogi ne odgovarjajo popolnoma našemu narodnemu čustvovanju, ali dali bi nam precej jamstva za naše stališče in za našo premoč v Adriji. Na vsak način je to vse, kar nam more dati sodelovanje Francije in Anglije, ki sta z Italijo soglašale za italijanstvo Reke, proti kateri bi Wilson slejkoprej ugovarjal; obe pa soglašate tudi z Wilsonom, da morata reška luka in železnica stati pod zvezo narodov, da se mora Dalmacija izven Zader prisoditi Jugoslaviji, z druge strani pa, dati Italiji kontrolo nad Albanijo, ki bi zagotovila Italiji absolutno premoč na Adriji.

O razmerju do narodnih manjšin v Italiji je izjavil Tittoni: Prebivalstva drugih narodnosti, ki bodo združena z nami, naj vedo, je izjavil Tittoni, da mi odklanjamo in zavračamo vsako viisel tlačjenja in raznarodovanja, naj vedo, da bodo njih jezik in njih kulturne naprave spoštovane. Da bodo njih upravni zastopniki uživali vse pravice naše liberalne in demokratične zakonodaje, da bodo njih politični poslanci našli pristrčen sprejem v ital. parlamentu. Mi vabimo ono prebivalstvo, ne nam stisne roko, katero jim bratski nudimo.

D'Annunzio ne priznava italijanske vlade.

Ldu, Trst, 28. sept. Admiral Cagni je prišel 26. t. m. v Opatijo in se dal provesti na Reko k d'Annunziju, ne v oficijelni obliki, nego kakor prijatelj. Po dvehurnem pogovoru je adjutant d'Annunzijeve, major Giurati povabil na poveljništvo časnikarje, katerim je izročil sledečesporočilo, pisano od d'Annunzija: „Admiral Cagni je došel na Reko z nalogom, da vpraša poveljnika d'Annunzija jeli voljan, pogajati se z vlado. Poveljnik d'Annunzio je odgovoril, da on ne priznava sedanje vlade, in da odklanja vsakršna pogajanja.“

Ustanovitev nove jugoslov. dem. stranke.

Ldu, Beograd, 27. sept. Na današnjem shodu so se predstavili ustanovitelji nove jugoslovanske demokratske stranke s programom, ki stremi za tem da združi vse poštene jugoslovanske elemente brez ozira na pleme, vero in stan. Nato se je razvila debata za novo stranko in proti njej, vsi govorniki pa so enodušno kritizirali današnje stanje kot nevzdržno. Na zboru se ni dosegel noben viden rezultat. Toda vsi omladinci, ki stoje za tem pokretom in ki nameravajo izdajati svoj dnevnik, so sklenili, da nadaljujejo svoje delo v smislu danes izrečenih intencij.

Stavke na Angleškem.

Ldu, London, 28. sept. Število stavkajočih navajajo voditelji s pol milijonom.

Ldu, London, 28. sept. Pri družbah za zračno vožnjo se gneteje ljudje, ki hočejo vsled stavke na železnici, z zrakoplovi potovati v najrazličnejše kraje. Ministrstvo za zrakoplovstvo ima pripravljen cel park zrakoplovov, ako bi jih vlada zahtevala za javni promet. Med jugom in Edinburghom je uvedena zračna služba.

Ldu, London, 27. sept. Uradnik narodne zveze železničarjev je sporočil Reuterjevemu uradu, da sega stavka po vsej državi.

Kulturni pregled.

Anton Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prvi del. Izdala v zbirki Pota in cilji Tiskovna zadruga v Ljubljani 1919, tiskal Maks Hrovatin. Cena 10 K, po pošti 80 v več. Tiskovna zadruga je začela izdajati zbirko poljudno znanstvenih spisov Pota in cilji. Prvi zvezek je pravkar izšel v jako elegantni in priključni obliki ter podaja Melikovo Zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev. V njej nam pisatelj riše precej natančno vso našo zgodovino od najstarejših časov pa do konca srednjega veka. Knjigo toplo priporočamo vsemu razumništvu zlasti učiteljsstvu in sredoješkemu dijaštvu. O srbski in hrvatski zgodovini ne podaja nobeno slovensko delo toliko kot Melikovo. Drugi del knjige, v katerem bo opisana naša zgodovina od srednjega veka pa do današnjih dni, izide okoli novega leta.

kl. „Sokolč“. Izšla je 5. in 6. številka tega lepega mladinskega lista za naš naraščaj. Prinaša lepe članke: Naše Prekmurje, Legijonar, Simon Jenko, Tyrš, Fügner, Pesem sokolčev itd. Stane 10 K za celo leto. Širite ta list med mladino in v slovenskih družinah.

kl. Edmond de Goncourt, Dekle Eliza. Preložil Pastuškin. V Ljubljani 1919. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Cena broširani knjigi 7 K, vezani 9 50 K. Drugi zvezek prevodne knjizice (I. zvezek: Besi), Tiskovne zadruge, prinaša pretresujoči roman deklice Elize, hčerke babice iz pariškega predmestja. V blestečem slogu popisuje pisatelj v prvem delu povesti, kako in zakaj je postala Eliza razmer, v katerih je zrasla poračena vlačuga in nazadnje zločinka. Zaradi umora svojega ljubimca obsojena na smrt, a pomilostljena v do smrtne ječo, živi v drugem delu romana bedno življenje v kaznilnici, kjer počasi duševno in telesno umira, dokler ne izdahne. Prepričani smo, da bo naša „Dekle Eliza“ obilo čitateljev, jo toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

kl. „Jugoslavenski šport“ je naš slovo listu, ki izhaja v Zagrebu in si je stavil nalogo gojiti športske interese. Ker Slovenci nimamo svojega športnega glasila, priporočamo ta zagrebški list vsem ljubiteljem športa. Naročuje se v Zagrebu, Petrinjska ul. 34/I.

Agrarna reforma.

Glavni poverjenik za agrarno reformo v Sloveniji je izdal odredbo glede letošnje oddaje zemlje v zakup, ki dolga:

1. Nobeno poljedelsko zemljišče ne sme ostati neobdelano.
2. Vsak veleposestnik sme obdelovati v svoji režiji le toliko zemlje, kolikor je more obdelovati sam kot strokovni vodja s svojo gospodarsko družino, v katero spada tudi primerno število doslej na veleposestvu zaposlenih nastavlencev in delavcev.
3. Vse ostalo zemljišče mora oddati uprava veleposestva že to jesen v najem onim občanom na veleposestvu interesiranih občin, ki se preživljajo deloma ali pa v celoti z obdelovanjem zemlje, pa zemlje sploh nimajo ali pa jo imajo manj nego jim je treba za preživitev njihovih rodbin; nihče teh zakupnikov pa ne sme dobiti na podlagi te odredbe več zemlje v zakup, nego jo more, vstevši njegovo lastno zemljišče, obdelati s svojo rodbino.
4. Kot najemniki imajo vselej, zlasti pa v slučaju, da zemlje primanjkuje, prednost dobrovoljci in vojak, ki so se borili za osvoboditev in uveljavljanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, invalidi ter vdove in sirote padlih vojakov.
5. Vsak podnajem je strogo prepovedan.
6. Oddaja zemljišča v najem potom družbe je nedopustna.

7. Najemščina v nobenem slučaju ne sme presegati dotedanje svoje višine ter se sme zahtevati in plačevati le v denarju.

8. Najemna pogodba se sme glasiti le na eno leto. Glavni poverjenik bo po preteku najeminske dobe podaljšal pogodbo vsem onim kmetovalcem, ki bodo v najem vzeto zemljišče skrbno obdelali.

9. Vsak najemdalec mora postaviti imenik vseh najemnikov ter v njem navesti razun podatkov o osebi najemnika število članov najemnikove rodbine, skupno površino vseh od najemnika izkoriščanih njiv, travnikov in pašnikov, površino na najemodajalčevem posestvu od njega v najem vzete zemlje, višino najemnine, preračunane na 1 ha vsake kulture ter skupno svojo najemščino.

10. V slučaju ulemeljenih pritožb, odposlal bo glavni poverjenik na veleposestvo ob stroških veleposestnika strokovnjaka, ki bo v oddajo v začasni zakup uradoma izvršil. Utemeljene, po dotičnih županstvih uradno potrjene pritožbe proti načinu oddaje zemljišč je pošiljati glavnemu poverjeniku za agrarno reformo; v slučaju, da pritožba ne bo opravičena, plača krivec stroške uradnega poizvedovanja.

Oddajo stelje, drv in lesa onim kmetovalcem, katerih potrebščina iz lastnih posestev ni krita, izvrše do nadaljnjih odredb državni nadzorniki, kjer obstajajo, in sicer le v najpotrebnejši izmeri. Kjer pa nadzornikov dosedaj ni, naj prijavijo kmetovalci svoje potrebe občinam, ki naj skupno in pregledno predložijo glavnemu poverjeniku, to pa glede posestev, ki presegajo 200 ha. Občinam se posebnih uradnih ukazov in navodil o tej zadevi ne bo izdajalo.

Drugi listi naj izvolijo ponatisniti to odredbo z dodatnim pojasnilom glede pritožb ter oddaje stelje, drv in stavbenega lesa.

Gospodarstvo.

g Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani je poslalo trgovskemu ministru, centralni upravi za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu, dalje načelnikom klubov naših političnih strank peticije naslednje vsebine: Vse kompenzacijske kupčije, ki presegajo 500 kg oz. vrednost 1000 K je objaviti v časopisih. Kompenzacijska dovoljenja naj se izdajajo izključno tverkam, katera imajo potrdila od pristojnih trgovskih zbornic, da se v resnici pečajo z trgovino ali industrijo onih predmetov, ki jih hočejo izvažati.

Centralni uradi naj v slučajih, da se proti mnenju zbornic in pokrajinskih podružnic centralne uprave dovoli izvoz, naznanijo vzroke dovolitve. K posvetovanjem o trgovskih in kompenzacijskih pogodbah naj bodo pritegnjeni veččaki in zastopniki trgovskih in obrtniških zbornic, trgovskih ter industrijskih organizacij. O posvetovanjih pri katerih prisostvujejo trgovske korporacije se ima na vsak način voditi zapisnike, da so na podlagi zapisnika udeleženci kriti ozir. se lahko na podlagi zapisnika ugotovi kake želje in predloge so udeleženci stavili, kateri predlogi so bili sprejeti in kateri odklonjeni.

g „Bosanski Lloyd“. Začetkom prihodnjega meseca začne pod navedenim imenom izhajati v Sarajevu strokovni list za trgovino, obrt in industrijo, ki bo prinašal vesti iz vseh panog narodnega gospodarstva. Zastopal bo organizacijo trgovskih slojev in trgovske omladine.

g Živinska razstava preložena. Nameravana razstava goveje živine v Cornjegrajskem okraju se mora vsled opasnega širjenja kuge svinovke preložiti na drugo leto.

g Narodni svet za Koroško opozarja javnost, da se nahaja v okolici Škofije pri Vrškem jezeru veliko glin, katero je prej prebivalstvo iz-

važalo za izdelovanje loncev v Celovcu.

g Vinarska zadruga v novi nevarnosti? Načelstvo vinarske zadruge napoveduje zopet likvidacijo. V ta namen se je sklical na ta četrtek 25. t. m. izredni občni zbor. Še preden se je postavila razdružitev na dnevni red in preden se je ta sklenila, naj se že obravnava o likvidaciji, in če ne bočeta pri tem izrednem zborovanju zastopani dve tretjini zadružnikov, naj se v treh tednih veljavno sklepa brez ozira na število udeležnikov. Kakor da bi ne imeli sklepi zadnjega občnega zbora nobene veljave. Takrat se je namreč sklenilo, da ima zadruga naprej delovati in da se ima času primerno preustrojiti, da ima predvsem nabirati nove člane in zanesiti potrebno zanimanje za njene važne naloge med širše sloje naših vinogradnikov. Kakor vemo, se pa ni zgodilo nič v tem pogledu. Načelstvo se je lotilo le vraščanja Unionske kleti in ker je to spodletelo, hoče sedaj zadrugo pokopati kakor da bi se šlo pri taki zadruzi edino le za oštarijsko delo. Saj to vendar ni glavna naloga zadruge! Nadrobno točenje vina je navsezadnje stvar gostila, ki jih je več kot cest v Ljubljani, zadruga naj se pa poprime hvaležnejšega dela. Loti naj se pospeševanja in posredovanja vinske trgovine na debelo in sicer za potrebe v deželi, zlasti pa za izvoz v vnanje dežele. Sedanjemu načelstvu pa manjka tega smisel za tako delo. Zato naj dne 25. t. m. odstopi in prepusti posle za stvar v resnici vnetim možem. Danes je vinarska zadruga bolj potrebna kakor poprej in nikakor ne gre, da bi jo pokopavali ljudje, ki pravzaprav danes nič več ne spadajo vanjo.

g Nabava premoga v inozemstvu. Glasom poročila centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu se bodo izdajala velikim in solidnim industrijskim podjetjem dovoljenja za nabavo premoga v inozemstvu. Ker je za denar težko nabaviti premog v inozemstvu, bo centralna uprava odobrvala tudi kompenzacijske kupčije za premog, a samo onim industrijskim podjetjem, ki bodo pošiljala

tozadavne prošnje potom pristojnih trgovskih zbornic in če bodo prošnje od pristojne trgovske zbornice priporočene in utemeljene.

g Produkcija cikorije v naši državi. Zagrebška industrijska banka je predložila vladi v Beogradu predlog o povzdigi industrije kavinih surogatov v naši državi. Obeta se izvoz v inozemstvo. Razvijanje te industrije bi bilo tudi velikega pomena za naše poljedelstvo. Industrija kavinih surogatov in sladkorna industrija bi se vzajemno dopolnjevali. Potrebno bi bilo, da se dve že obstoječi tvornici (v Ljubljani in Zagrebu) razširita in da se napravi še ena velika moderna tovarna v takšnem kraju, kjer sladkorna pesa in cikorija najbolj uspevata. Organizacijo te celokupne industrijske veje prevzelo bi delniško društvo, koje nameravajo osnovati Zagrebška industrijska in Jadranska banka, a v zvezi s poljedelskimi zadrugami in sličnimi ustanovami. Da bi bila organizacija te industrije sigurnejša in da bi radi tega tudi državne finance imele od nje čim večjo korist, predlagata omenjeni banki, da se produkcija kavinih surogatov proglasi za državni monopol. Po petindvajsetih letih bi postala država posestnica vseh tvornic in drugih investicij tega društva in mogla bi nadaljevati posel v lastni režiji.

g Trgovski promet z Anglijo. Privilegirana trgovinska agentura kraljestva SHS v Londonu sporoča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je angleška vlada pripravljena podpirati uvoz v Jugoslavijo s tem, da bo nudila angleškim tovarnarjem in eksporterjem možnost, prodajati blago tudi na kredit. Organizirala bo v lastnem delokrogu varstvo teh kreditov. Interesentje, ki se zanimajo za uvoz iz Anglije, dobe natančnejšo informacijo v trgovski zbornici v Ljubljani. Pripomnimo, da ima naša država privilegirano trgovinsko agencijo v Londonu. Naslov njen je: Privileged and Slovenes, 22, Henrietta Street, Covent Garden, London, W. C. (2).

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Proda se:

Vsako množino volne se dobro proda pri Fran Pogacniku v Ljubljani, Dunajska cesta 36.

Kolobarje suhe iz mehkega lesa za podkuriti oddaja v vsaki množini F. & A. Uher, veletrgovina z premogom, Ljubljana.

Prodajo se godbeni instrumenti za prvostolni salgod. krožec (seksket) in sicer I. in II. gosli, vijola, čelo, flauta in melodium. Spodnja Šiška, gostilna „Antnik“.

Proda se majhna dvo-vprezna konjska oprava in železna trajna peč v Zgornji Šiški 13. 1452

Kupi se:

Kositerne posode od ameriškega petroleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Kupim orodje za mesarsko obrt ter tehtnice. Anton Valjavec, gostilničar, Spodnja Šiška 87. 1449

Kupim lahke košeselj ali malo kočijo, prodam ali zamenjam nov zapravljivček, uporaben za brek. Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 6. 1448

Službe:

Kontorist ali kontoristinja zmožna slovenščine, nemščine ter strojepisja in stenografije, se takoj sprejme pri tvrdki Sim. Hutter sin v Ptuj.

Mladenč, star 18 let, želi stopiti kot vajenec h kjučavničarskemu mojstru, pri kojemu bi dobival hrano in stanovanje. Dopise je pošiljati na upravo tega lista pod šifro „Begunec“

Sprejem delavce za izdelovanje cementne strešne opeke in druge cementne izdelke. Nastop takoj! Plača dobra, delo trajno. Dragotin Korbar, Zagorje ob Savi.

Razno:

Brez nagrade dobite prostor za stanovanje, veliko skladišče, delavnice, urade itd. v zakup in tudi nakup. Prostor se z malimi stroški lahko predela v lokal, kakoršnega se pač potrebuje. Prostor je velik in novo zidan. Več pove iz prijaznosti Anton Mayer, hotel Vega, Gosposvetska cesta šte. 26 v Ljubljani.

Vzamem gostilno ali vinotoč v večjem kraju v najem. Ponudbe pod „Vinotoč“ na upravo Jugoslavije.

Christofor zasebni učni zavod vpisuje le še tekoči teden na Domobranski cesti 7. V tem šolskem letu vršili se bodo samo tečajji za stenografijo in strojepisje, vsi drugi tečajji, ki so se vršili

na tem zavodu do sedaj, prenehajo.

Slovenska stenografija se poučuje vsak ponedeljek in petek od 5.—7. na državn. učiteljsku. Priglasite vsakokrat pred uro ravnatom.

Naša mala

Ljudmila

je odšla v soboto med nebeške krilate.

Ljubljana, dne 29. sept. 1919.

Stavko in Tonči

Frančič.

Pevci in pevska društva — pozor!

MALA PESMARICA

(žepna izdaja 11 × 15 cm)

Št. 1. Davorin Jenko: Što čutiš, Srbije tužni? Moški zbor.

I. II. Ten. Što ču - tiš, ču - tiš,
I. II. Bas. Što ču - tiš,

Št. 2. Ivan pl. Zajc: Zrinjsko-Frankopanka. Moški zbor.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izv. 10 K. — Dobiva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Sprejmemo

več vestnih in pridnih

kolporterjev

Uprava „Jugoslavije“,
Mariljin trg št. 8.
Ljubljana.

K. Linhart, urar

Marije Terezija c. 7.
Veika zaloga zlatih, srebrnih
in niklastih ur kakor Omega,
Schaffhausen, stenske ure
z nihalom po najnižji ceni.
Popravila se sprejemajo vsaki
čas in se solidno izvrše. 990

Prodám

3 lahke napol krite vo-
zove, 1 brek in 1 ročni
voziček. Franc Košir,
kovač. Celje.

Fižol

oves, rž, pšenico, krom-
pir, prodaja na debelo
po zelo ugodnih cenah
tvrdka J. Kušlan,
Kranj, Gor.

Krompir, pšenico,
rž, oves, fižol itd.,
prodaja na debelo po
ugodnih cenah
Franc Majdič, Kranj,
trgovina z dež. pridelki.

Prvovrstna vozna kolesa

ter
plašče in cevi

in vsa zraven spadajoča
dela priporoča

IGN. VOK

specijalna trgovina s šival-
nimi stroji in kolesi
Ljubljana, Sodna ulica 7

VRECE

vsake vrste in v vsaki
množini kupuje vedno iz
plačuje najbolje trg. firme

J. Kušlan,
Kranj, (Gorenjska)

Oblashtveno konc. zavod
za pokončev. podgam
miši in mrčesa,

Blatweisseva c., poleg dež. vlade
se priporoča v pokončevanje
podgan, miši, ščurkov, rusov,
stencil, moljev itd. z različnimi
novonajdenimi povsemi za-
nesljivimi sredstvi v zvezi s
posebno metodo. Uspeh za-
jamčen. Spričevala na raz-
polago.

ERDAL

čistilo za čevlje, rujava in črna,
št. 1, ima v zalogi vsako
množino, in pošilja po pošti

tvrdka Matija Trebar
Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 6.

Trebušnate sodove

za razpošiljanje sadja, zelo pripravne v sedanjih pro-
metnih težkočah, razpošilja samo na cele vagone v
velikosti za 100 kg vsebine

Banka in menjalnica Bradarič i drug, Brod
na Savi, Slavonija.

Boj griži!

Pristen, domač bo-
rovničar je naj-
boljše sredstvo
proti griži. Dobise
pri veležganjarni
sadja Robert Diehl, Celje. Oddaja samo
trgovcem v sodčkih od 30 l dalje.

Roman cement

se odda po zaključku na 1000 vagonov. Re-
fleksantje naj vpošljejo svoje naslove pod
„Cement“ na upravništvu lista, nakar se lahko
vpeljejo razprave.

Oznanila Union-Propagande, Maribor.
Zavod oglasne odprave in reklame.

Loj, mast, olje

in surovi loj, kupi vsako množino za najvišjo ceno
PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA MILO
v Mariboru, telefon 47, brzojavni: mlarna.
Prosijo se ponudbe z vzorci.

V stalnom prof. slagalištu Dravske
divizijske oblasti v Mostah se vrši dne
3. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne
javna dražba 263 praznih sodov

od kislega zelja razne velikosti. Kupei
se prijazno vabijo. Plača se na licu mesta.

Uprava stalnog prof. slagališta Dravske
divizijske oblasti.

Pri voj. oskrbovališču Ljubljana se bodo
dne 11. oktobra t. l. in sicer ob 8. uri dopoldne v
kleti Vodnika dedičev v Šiški, ob 10. uri dopoldne,
skladišča Ranzinger na glavnem kolodvoru Ljub-
ljana in ob 2. uri popoldne v voj. skladišču v Mo-
stah potom

javne dražbe

razprodajalo 1000 litrov Karaimela, 300 litrov po-
kvarjenega ciprovinu in 90 komadov raznovrstnih
dobro ohranjenih praznih sodov, v kojih so bile
raznovrstne alkoholne pijače shranjene. Pod sklicano
ceno se ne boče prodajalo. Kupci morajo kupljeno
blago takoj plačati in ga tekom 24 ur iz dotičnih
kleti odstraniti.

Rogaška Slatina

Tempel-vrelec: Najboljša namizna voda, najboga-
tejša na ogljikovi kislini. Pospe-
šuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria-vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu
katarju želodca in čreves, najboljši
pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku,
bolezni jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

Donati-vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, po-
sebnost dobro sredstvo proti čreves-
nemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bo-
lezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška Slatina: je najbolj priljubljena in se v
radi tega, ker je iz izmed vseh alkalično salinič-
nih rudninsko kislih slatin najbogatejša na oglji-
kovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krep-
čilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi naj-
boljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzlih
krajih mrzlice.

Rogaška Slatina je najboljša namizna
in zdravilna mineralna voda, katera nima
nikdar slabega okusa in duha.

Slavnemu občinstvu na-
znanjava, da sva prevzela
gostilno

Narodni dom v Celju.

Skrbela bodeva za dobro
in točno postrežbo ter se
priporoča za mnogo-
brojen obisk.
Ivan in Ana Černe
z Goriskega.

Prva jugoslovanska tovarna čistilnega praha

nudi pomade bele —
rdeče, prah v za-
vitkih, kakor tudi beli
izvleček „Sidolin“ —
tekočina v malih stekle-
nicah — najboljše čistilo
za vse kovine.

A. Radesich, nasl., Kamnik,
Prah se razpošilja tudi v
celih vagonih.

Kupim vsako množino jabolčnika

kakor tudi 420
jabolčnega kisa.

Ponudbe z navedbo
množine in najnižje
cene na Ljubljana I.,
poštni predal št. 163.

Modni salon Z. GORJANC & Ko.,

Mestni trg št. 3. Ljubljana. Zraven rotovža.

priporoča cenj. damam veliko izbiro najnovejših
zimskih klobukov ter baržunastih in svilnatih čepic
vseh vrst za dame in deklice. Sprejema tudi vse
stare klobuke za prekrojenje in vsa v to stroko
spadajoča dela, katera se točno izvršijo. Cene zmerne.

Trgovci z manufakturo!

Ob prihodn v Ljubljano, oglejte si trgovino

Svetozar Kosér,

Kolodvorska ul. 24 pri „Tišlerju“

kjer dobite vedno fino in navadno moško sukno, hlače, vino,
parhent, plavino, čedre, moške in ženske nogavice, rute,
robee, sukanec, klobuke itd. po najnižjih dnevnih cenah.
Vsako drugo zaželeno blago preskrbim v 4 dneh.

BARVA in KEMIČNO — ČISTI
vsakovrstno blago obleke
in PERE in SVETLOLIKA
domače perilo ovratnice, zapeanice
(pošilja po isto na dom) in srajce

tovarna Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.
Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z o. z.

v Ljubljani, Mariljin trg 8, Wolfova ulica 1

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči
račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka.

Inkaso faktur in trgovske informacije.
Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa
tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na
vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje, in na
blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.
Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Sirite med narod

sledeče knjige in brošure:

1. Koroška. Spisal Carantanus. Pridejan je zemljevid v barvah
Koroške. Cena 4 K.
2. Poglavlje o stari slovenski demokraciji. (Gospodstvo
polje.) Spisal dr. Bogumil Vošnjak. Cena 2 K.
3. Naša Istra. Spisal Fran Erjavec. Cena 1 K.
4. Problemi malega naroda. Spisal Abditus. Cena 2 K.
5. Jugoslovanska žena za narodovo svobodo. Uredil Alre.
Cena 2 K.

Slovenci, Slovenke! Zavedajmo se svojih pravic, spoznavajmo
svojo domovino. Vsakdo naj se pouči o najbolj perečih naših vpra-
šanjih. Naročite te knjige in brošure, širite jih med ljudstvom!
Dobivajo se v upravništvu „Jugoslavije“ v Ljubljani in pri
njenih podružnicah v Celju, Mariboru, Ptujju in Novem mestu ter v
vseh knjigarnah.